

COMPETÈNCIA I ÚS LINGÜÍSTICS ENTRE ELS JOVES A CATALUNYA. EVOLUCIÓ I PERSPECTIVES DE FUTUR

Joan SOLÉ CAMARDONS

Institut de Sociolingüística Catalana de la Direcció General de Política Lingüística.
Generalitat de Catalunya

The abstract can be found at the end of the article.
Resumen al final del artículo.

Sumari

1. Introducció
2. Evolució del coneixement del català entre els joves a Catalunya de 1981 a 1996
3. Autovaloració del coneixement del català entre els joves a Catalunya de 1990 a 1998
4. Evolució dels usos lingüístics entre els joves a Catalunya entre 1990 i 1998
5. Coneixements i usos lingüístics dels joves metropolitans (de 1985 a 1995)
6. L'estructura lingüística de les llars metropolitanes
7. Llengua d'ús i llengua habitual dels joves a Catalunya 1998
8. Llengua personal i desig d'evolució de la presència del català en diversos àmbits en els propers deu anys
9. Conclusions
10. Bibliografia

1. INTRODUCCIÓ

Des de la restauració de la Generalitat, el sistema d'ensenyament dit d'immersió (c. 1985-1992) i a partir de 1992 de conjunció lingüística ha estat un dels factors clau en la política lingüística a Catalunya. Com a conseqüència d'aquesta política el coneixement de la llengua catalana ha crescut notablement per a les quatre habilitats lingüístiques, per a totes les franges de població juvenil i en tot el territori del Principat. La principal font d'informació per al coneixement del català prové dels censos i padrons de població (1981, 1986, 1991 i 1996) de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Quant a l'ús del català per a part dels joves es disposa de diversos estu-

dis que analitzen l'autovaloració de l'ús lingüístic. A efectes de poder comparar al llarg del temps s'analitzaran primordialment els estudis sociolingüístics quantitatius. Les principals fonts estadístiques són els diversos estudis encarregats per la Generalitat (1990, 1998 i 1999) i l'Enquesta metropolitana de l'Institut d'Estudis Metropolitans (1985, 1990, 1995). Complementàriament, també es recorrerà als treballs qualitius sobre usos lingüístics.

L'article presenta les dades principals de coneixement i usos lingüístics dels joves a Catalunya i pretén fer una aproximació general a l'evolució de l'ús del català en un futur mitjà. Aquest text és una ampliació de la comunicació¹ que amb el mateix títol es va presentar a la VII Conferència internacional de llengües minoritàries celebrada a Bilbao els dies 1, 2 i 3 de desembre de 1999.

2. EVOLUCIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ ENTRE ELS JOVES A CATALUNYA DE 1981 A 1996

Les dades referides al coneixement del català dels joves de 20 a 24 anys al llarg dels últims 20 anys, d'acord amb el cens i l'estadística de població facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) són les següents:

Taula 1. CONEIXEMENT DEL CATALÀ DELS JOVES DE 20 A 24 ANYS

<i>Coneixement del català dels joves de 20 a 24 anys</i>	1981 %	1986 %	1991 %	1996 %
L'entén	84,4	95,4	97,1	98,5
El sap parlar	—	74,4	81,5	91,3
El sap llegir	—	72,4	78,2	91,9
El sap escriure	—	47,2	63,5	81,4

Font: *Cens lingüístic*, 1981, 1986, 1991 i 1996, IDESCAT.

1. He d'agraciar la lectura i els comentaris de Jordi Bañeres, Emili Boix, Marc Lepètre i J. Maria Romani.

En l'habilitat de parlar s'observa un creixement de 19,5 punts percentuals en els 10 anys transcorreguts entre 1986 i 1996, la qual cosa suposa un increment de gairebé dos punts per any. En l'habilitat d'escriure el creixement ha estat de 34,2 punts per al mateix període, és a dir, una mitjana de creixement de 3,4 punts anuals.

En l'anàlisi de l'evolució del coneixement del català en el grup d'edat que el 1981 tenia entre 10 i 14 anys, s'observa que l'augment del coneixement del català és mínim després dels 19 anys. Caldria analitzar la contribució de factors biològics (contrastar amb estudis d'altres països i/o documentar-se en obres de psicolingüística), factors educatius (contrastar entre qui continua estudis universitaris i qui no els continua), factors socials (renovació o no de les xarxes relacionals) o factors ideològics (adopció definitiva o no d'una autoimatge d'un mateix).

Taula 2. EVOLUCIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ DEL GRUP D'EDAT DE 10 A 14 ANYS EL 1981

<i>Habilitat lingüística</i>	1981 10-14 anys %	1986 15-19 anys %	1991 20-24 anys %	1996 25-29 anys %	<i>Creixement</i> 1986 a 1996 %
L'entén	84,4	96,8	97,1	97,6	+ 0,8
El sap llegir	—	78,2	78,2	84,7	+ 6,5
El sap parlar	—	80,5	81,5	85,4	+ 4,9
El sap escriure	—	62,5	63,5	67,4	+ 4,9

Font: *Cens lingüístic*, 1981, 1986, 1991 i 1996, IDESCAT.

Una altra manera de veure els efectes de l'adquisició del català és comparar el percentatge dels joves de 25 i 29 anys que dominen cadascuna de les habilitats lingüístiques en tres moments diferents (1986, 1991, 1996). La taula mostra que hi ha hagut un creixement alt o molt alt per a les habilitats de llegir, parlar i escriure:

Taula 3. CONEIXEMENT DEL CATALÀ DEL GRUP D'EDAT DE 25 A 29 ANYS

<i>Habilitat lingüística</i>	1986 25-29 anys %	1991 25-29 anys %	1996 25-29 anys %	<i>Creixement de 1986 a 1996</i> %
L'entén	94,3	96,2	97,6	+ 3,3
El sap llegir	68,6	76,9	84,7	+ 16,1
El sap parlar	66,9	71,3	85,4	+ 18,5
El sap escriure	32,7	47,3	67,4	+ 34,7

Font: *Cens lingüístic*, 1986, 1991 i 1996, IDESCAT.

3. AUTOVALORACIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ ENTRE ELS JOVES A CATALUNYA DE 1990 A 1998

Les dades de coneixement lingüístic a partir de l'explotació del cens de població s'han de completar amb dos estudis encarregats per la Secretaria General de Joventut de la Generalitat: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*,² Gabinet d'Estudis Socials, i *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*,³ GABISE.

Quant a l'habilitat de parlar, la pregunta que es va realitzar era: *Quina és la teva opinió sobre com parles el català?* En una escala de cinc possibilitats s'han agrupat d'una banda les opcions de: no parlo el català, el parlo amb molta dificultat o amb moltes incorreccions; i de l'altra els que manifesten: el parlo bastant fluid i correcte o molt correctament. En vuit anys ha augmentat en gairebé nou punts percentuals el nombre de joves catalans (de 15 a 29 anys) que diuen que parlen el català amb fluïdesa o molt correctament.

2. Mostra amb N = 1600 individus i un error màxim 2,5 per a un nivell de confiança del 95,5 %.

3. Mostra amb N = 2000 individus i un error màxim 2,2 per a un nivell de confiança del 95,5 %.

Taula 4. EVOLUCIÓ DE L'HABILITAT DE PARLAR CATALÀ ENTRE ELS JOVES

<i>Com parles el català?</i>	1990 %	1998 %	<i>Increment 1990-1998</i>
No parlo el català o el parlo amb molta dificultat o amb moltes incorreccions	33,6	23,8	- 9,8
Parlo el català bastant fluid i correcte o molt correctament	65,9	74,8	+ 8,9

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Gabinet d'Estudis Socials, i *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

És interessant contrastar les dades de coneixement del català d'acord amb el cens lingüístic, que declara el cap de família per a tots els membres de la unitat familiar, amb les mateixes dades de coneixement d'acord amb l'autovaloració extreta de les enquestes esmentades anteriorment i per al mateix grup d'edat de 15 a 29 anys.

Recordem que en el cens lingüístic el qüestionari utilitzat explicava que una persona «sap parlar català» quan és capaç de mantenir una conversa en català sobre un tema corrent. Les dues fonts, amb metodologies de recerca diferents, ens confirmen que hi ha hagut un creixement entre un màxim d'un 17 % (cens lingüístic) i un mínim d'un 13 % (enquesta) en l'habilitat de parlar el català entre els joves de 15 a 29 anys, segons la font utilitzada i el període.

Taula 5. SAP PARLAR CATALÀ

1991	1996
79,1 %	90,4 %

Font: *Cens lingüístic, 1991 i 1996*, IDESCAT.

Taula 6. PARLA AMB FLUÏDESA I CORRECCIÓ

1990	1998
65,9 %	74,8 %

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Gabinet d'Estudis Socials, i *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

Quant a l'habilitat d'escriure la pregunta que es va realitzar era: *Com escrius el català?* En una escala de quatre possibilitats s'han agrupat d'una banda les opcions de: no escric el català i l'escric amb moltes faltes; i de l'altra: l'escric amb algunes faltes i l'escric correctament. En vuit anys ha augmentat en més de divuit punts percentuals el nombre de joves catalans que diuen que escriuen el català amb algunes faltes o correctament.

Taula 7. EVOLUCIÓ DE L'HABILITAT D'ESCRIURE CATALÀ ENTRE ELS JOVES

<i>Com escrius el català?</i>	1990 %	1998 %	Increment % 1990-1998
No escric el català o l'escric amb moltes faltes	32,2	13,3	- 18,9
Escric el català amb algunes faltes o correctament	67,4	85,6	+ 18,2

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Gabinet d'Estudis Socials, 1990, i *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

Les dues fonts, malgrat les diferents metodologies utilitzades, mostren resultats semblants. En ambdós casos, el creixement del nombre de joves que saben escriure en català ha estat entre un 24 % i un 27 % en el període comprès entre 1990 i 1998.

Taula 8. SAP ESCRIURE CATALÀ

1991	1996
63,3 %	78,7 %

Font: *Cens lingüístic*, 1991 i 1996, IDESCAT.

Taula 9. ESCRIU AMB ALGUNES FALTES O CORRECTAMENT

1990	1998
67,4 %	85,6 %

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Gabinet d'Estudis Socials, i *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

La hipòtesi més plausible que explicaria aquest creixement és la progressiva generalització de l'ensenyament del català i en català en l'ensenyança secundària, en el batxillerat i en la formació professional. D'altra banda, d'acord amb les conclusions de l'Informe Pentecosta⁴ en una mostra qualitativa els joves castellanoparlants bilingüitzats i per extensió les seves xarxes socials han incorporat el català al seu repertori comunicatiu de forma majoritària i activa.

4. EVOLUCIÓ DELS USOS LINGÜÍSTICS ENTRE ELS JOVES A CATALUNYA ENTRE 1990 I 1998

Quant als usos lingüístics dels joves, l'*Enquesta a la joventut de Catalunya 1990* demanava *En quin llengua t'expresses més fàcilment?*

Taula 10. LLENGUA D'EXPRESSIÓ DELS JOVES

Llengua d'expressió	1990 (%)
Català	50,7
Castellà	31,7
Totes dues	16,4

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Gabinet d'Estudis Socials.

Mentre que a l'*Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, la pregunta era: *En quin percentatge utilitzes el català i el castellà, aproximadament?*

Taula 11. LLENGUA D'ÚS DELS JOVES

Percentatge d'ús	1990 (%)
Més del 75 % en català	44,2
El 50 % en català i el 50 % en castellà	25,1
Més del 75 % en castellà	30,1

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

4. FARRÀS, J. i VILA, F. X.; *Informe Pentecosta: Coneixements i usos lingüístics entre el jove castellanoparlant bilingüitzat a Catalunya*, Barcelona, Universitat de Barcelona, Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació, 1998.

En aquest mateix estudi, un altre element d'interès és la llengua en la qual es van realitzar les entrevistes: en un 66,1 % dels casos van escollir de fer l'entrevista en català (un 48,9 % directament i un 17,2 % els era indiferent, però van optar per aquesta llengua); un 33,9 % va escollir de fer l'entrevista en castellà (un 22 % directament i un 11,9 % en segona instància).

Taula 12. LLENGUA DE L'ENTREVISTA DELS JOVES

<i>Llengua de l'entrevista</i>	1998
En català	66,1 %
En castellà	33,9 %

Font: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, GABISE.

A parer nostre, aquestes darreres dades són les més significatives quant a l'ús real del català, ja que corresponen al percentatge de joves que han mantingut una conversa llarga en català amb més de 140 preguntes al domicili particular dels joves.

Taula 13. COMPARACIÓ: HABILITAT DE PARLAR, AUTOVALORACIÓ I LLENGUA UTILITZADA

<i>Sap parlar català Cens lingüístic 1996 %</i>	<i>Parla correctament Autovaloració 1998 %</i>	<i>Llengua de l'entrevista 1998 %</i>
91,9	74,8	66,1

5. CONEIXEMENTS I USOS LINGÜÍSTICS DELS JOVES METROPOLITANS (DE 1985 A 1995)

Un altre aspecte que sovint es planteja entre els estudiosos i públic en general és la distribució territorial dels coneixements i usos lingüístics entre els joves. L'*Enquesta de la Regió Metropolitana*⁵ mostra un creixement

5. L'àmbit territorial de la regió metropolitana de Barcelona comprèn 162 municipis i el 70 % de la població de Catalunya segons el Padró d'habitants de 1991.

molt notable en l'evolució del nivell de coneixement de català dels joves de l'Àrea Metropolitana de Barcelona⁶ (AMB):

Taula 14. EVOLUCIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ DELS JOVES METROPOLITANS

<i>Habilitat lingüística</i>	1985 %	1990 %	1995 %
No l'entén	2,8	1,3	0,6
L'entén però no el parla	27,8	24,3	12,3
El parla però no l'escriu	25,0	20,2	10,1
El parla i l'escriu	44,0	54,2	76,8

Font: *Enquesta de la regió metropolitana de Barcelona*, 1998, Institut d'Estudis Metropolitans.

El 1995, més de la meitat dels joves metropolitans afirmava que la seva llengua era el castellà. Aquest col·lectiu està format majoritàriament pels fills dels immigrants dels anys 60 i 70. Cal observar que el 1985 la pregunta era: *Quina és la seva primera llengua?* A partir de 1990 la pregunta va ser *Quina és la seva llengua?* Probablement, part de l'augment dels que es declaren bilingües pot ser degut al canvi de formulació en la pregunta. Ho abona el fet que entre 1990 i 1995 no hi ha diferències entre els resultats obtinguts.

Taula 15. LA LLENGUA DELS JOVES METROPOLITANS 1985, 1990, 1995

	<i>Quina és la seva primera llengua?</i> 1985 %	<i>Quina és la seva llengua?</i> 1990 %	<i>Quina és la seva llengua?</i> 1995 %
Català	32	27	26
Català i castellà	6	14	15
Castellà	62	59	59

Font: *Enquesta de la regió metropolitana de Barcelona*, 1998, Institut d'Estudis Metropolitans.

6. L'Àrea Metropolitana de Barcelona comprèn 27 municipis i el 49,2 % de la població de Catalunya. Per al conjunt de la mostra de l'any 1995, N = 5263 individus i un nivell d'error d'1,8 per a un nivell de confiança de 2 sigma. La submostra de joves N = 1000.

Malgrat que el català (sol o conjuntament amb el castellà) és la llengua del 41 % dels joves metropolitans, la saben parlar el 87 %. Aquestes dades de l'àrea metropolitana de Barcelona se situen entre les més altes (cens lingüístic) i les més baixes (enquesta a la joventut) vistes anteriorment.

Taula 16. EVOLUCIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ ORAL DELS JOVES METROPOLITANS

<i>Coneixement del català</i>	1985 %	1990 %	1995 %
No el parla	30,6	25,6	12,9
El parla	69	74,4	86,9

Font: *Enquesta de la regió metropolitana de Barcelona, 1998*, Institut d'Estudis Metropolitans.

6. L'ESTRUCTURA LINGÜÍSTICA DE LES LLARS METROPOLITANES

A més de l'anàlisi de la llengua dels individus, ens interessa conèixer el procés de transmissió de la llengua de pares a fills. La taula 17 mostra una tipologia de transmissió lingüística amb la distribució de les llars de la Regió Metropolitana de Barcelona segons estiguin encapçalades per un cap de família jove, adult o vell. Es distingeix entre tres tipus de llars:

- Les llars *homogènies*: tots els membres tenen la mateixa llengua.
- Les llars *mixtes*: els seus membres tenen llengües diferents.
- Les llars *mutants*: els fills declaren una llengua diferent a la dels pares.

Les situacions més habituals continuen sent les llars homogènies. S'observa un increment de la proporció de llars mixtes, on els cònjuges tenen llengües diferents i transmeten les dues llengües. Amb tot, les llars lingüísticament mixtes encara són una minoria (30 %) de les llars joves.

L'estructura lingüística de les llars distingeix d'una banda tres models de transmissió lingüística (el català, les dues llengües i el castellà); i de l'altra els tres tipus de llars metropolitanes en funció de si estan encapçalades per un cap de família jove (entre 18 i 29 anys), adult (entre 30 i 59 anys) i vell (major de 60 anys).

Taula 17. TIPUS DE LLARS A L'AMB PER GRUPS D'EDAT DEL CAP DE FAMÍLIA

Tipus de llars	Joves %	Adults %	Vells %
Llars homogènies	62,6	77,4	83,2
Llars mixtes	30,4	12,8	9,2
Llars mutants	7,4	10	7,5

Font: *Condicions de vida dels joves de la regió metropolitana de Barcelona*, Institut d'Estudis Metropolitans, 1995.

El 52,5 % de les llars *adultes* transmeten el català o les dues llengües, el 56,2 % en les llars *velles* i el 55,6 % en les llars *joves*. El model emergent de *llar jove*, molt minoritari (menys del 4 % del total d'individus), es caracteritza per parelles mixtes i fills bilingües. Tant el model majoritari (llars homogènies encapçalades per vells, adults i joves) com el model minoritari (llars mixtes d'adults i joves) garanteixen la transmissió generacional del català sol o conjuntament amb el castellà.

Taula 18. MODEL DE TRANSMISSIÓ LINGÜÍSTICA A L'AMB PER GRUPS D'EDAT DEL CAP DE FAMÍLIA

Transmissió lingüística	Joves %	Adults %	Vells %
Del català	20,9	32,3	41,5
De les dues llengües	34,7	20,2	14,7
Del castellà	44,8	47,7	43,8

Font: *Condicions de vida dels joves de la regió metropolitana de Barcelona*, Institut d'Estudis Metropolitans, 1995.

7. LLENGUA D'ÚS I LLENGUA HABITUAL DELS JOVES A CATALUNYA 1998

L'Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català entre la població de Catalunya major de 15 anys,⁷ 1998, encarregada pel Departament de Cultura

7. Conjunt de la mostra amb N= 3323 i un error màxim 1,7 per a un nivell de confiança del 95,5 %.

de la Generalitat i realitzada per l'Institut DYM distingeix entre llengua habitual i llengua d'ús. La primera s'obté amb la resposta a la pregunta *Quina és la seva llengua habitual?* La segona respon a la pregunta *En quin tant per cent utilitza la llengua...?*

Quant a la *llengua habitual* del joves, el 42 % dels joves de la franja d'edat de 15 a 24 anys manifestà que el català és la seva llengua habitual, la qual cosa suposa 7 punts percentuals menys que la mitjana de tot Catalunya i 3 punts menys que la franja d'edat de 25 a 34 anys. Les dades de l'*Enquesta lingüística* indiquen que en la dicotomia català/castellà la llengua catalana no és la llengua habitual de la majoria de joves.

Taula 19. LLENGUA HABITUAL DELS JOVES, 1998

Llengua habitual	15-24 anys %	25-34 anys %	Total Catalunya %
Català	42,2	45,3	49,1
Castellà	57,3	54,4	50,2
Altres llengües	0,5	0,3	0,7

Font: *Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català...*, Institut DYM, 1998.

Quant a l'*ús lingüístic* expressat pels joves, la diferència entre el grup jove i el conjunt de Catalunya és inferior a 4 punts; a la pràctica significa que, globalment, l'ús lingüístic dels joves a Catalunya és molt equilibrat entre les dues llengües oficials i semblant al del conjunt de la població.

Taula 20. LLENGUA D'ÚS DELS JOVES, 1998

Llengua d'ús	15-24 anys %	25-34 anys %	Total Catalunya %
En quin % utilitza català?	46,2	48,2	50,1
En quin % utilitza castellà?	52,4	50,2	48,8

Font: *Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català...*, Institut DYM, 1998.

8. LENGUA PERSONAL I DESIG D'EVOLUCIÓ DE LA PRESENCIA DEL CATALÀ EN DIVERSOS ÀMBITS EN ELS PROPERS DEU ANYS

Per a l'anàlisi de l'ús lingüístic personal, es disposa d'un darrer estudi sociolingüístic encarregat pel Departament de Cultura: *Estudi sobre la política lingüística de la Generalitat de Catalunya i sobre l'aplicació de la Llei 1/1998 de política lingüística*,⁸ 1999, a càrrec de l'Institut DYM.

Taula 21. LENGUA D'ÚS PERSONAL PER ÀMBITS, 1999

En quin idioma...?	Llegeix la premsa %	Llegeix llibres %	Escolta la ràdio %	Veu la televisió %
En català o més en català que en castellà	23,5	17,7	35,5	34,7
En català i en castellà per igual	19,1	24,1	29,7	34,3
En castellà o més en castellà que en català	52,6	53,8	30,4	30,7

Font: *Estudi sobre la política lingüística de la Generalitat...*, Institut DYM, 1999.

El català i el castellà tenen un ús personal molt equilibrat en els mitjans audiovisuals (ràdio i televisió), mentre que l'ús personal del català és menor en els mitjans escrits (premsa i llibres).

Quant al desig d'evolució de l'ús de les llengües es pregunta: *Com voldria que evolucionés l'ús de les llengües, d'ara a deu anys en l'àmbit...?* (vegeu la taula 22).

Els resultats són similars per als 6 àmbits. Tant als mitjans de comunicació, com als jutjats i als restaurants predominen els que afirmen el desig que l'ús d'ambdues llengües evolucioni cap a una situació equilibrada. Entre la resta dels entrevistats, són majoria els que prefereixen un predomini del català.

8. Conjunt de la mostra amb N= 4142 i un error màxim 1,6 per a un nivell de confiança del 95,5 %.

Taula 22. DESIG D'EVOLUCIÓ DE L'ÚS DE LES LLENGÜES, 1999

Llengua	Prensa %	Ràdio %	TV %	Llibres %	Jutjats %	Restaurant %
Solament en català o més en català	39,8	41,3	38,1	38,1	36,8	36,8
En català i castellà per igual	52,9	51,6	54,1	54,7	56,1	58,8
Solament en castellà o més en castellà	6,1	6,2	6,8	6,1	4,7	3,6

Font: *Estudi sobre la política lingüística de la Generalitat...*, Institut DYM, 1999.

9. CONCLUSIONS

Aspectes metodològics

1. Les dades del cens de població són un indicador fiable del coneixement del català, però no pot ser entès com a substitutori d'indicador d'ús lingüístic.

2. El percentatge de joves que afirmen *saber parlar català sense dificultats* d'acord amb l'*Enquesta a la joventut de Catalunya 1998* és inferior en 15 punts al percentatge dels que *saben parlar català* d'acord amb el cens lingüístic de 1996. Aquestes dues dades, no cal considerar-les necessàriament contradictòries, ja que provenen d'informants diferents: el cap de família i el propi entrevistat.

3. Quant a l'ús del català, no es disposa encara d'uns indicadors en una sèrie temporal consolidada per a tot Catalunya i acceptada per tota la comunitat sociolingüística.

Dades sobre coneixement i usos lingüístics

1. Les dades del cens lingüístic mostren que hi ha hagut un creixement superior al 20 % en el nombre de joves que diuen que el saben parlar. També hi ha hagut un creixement del 30 % per a l'habilitat d'escriure en el període comprès entre 1986 i 1996.

2. Actualment, diversos estudis sociològics sobre la joventut a Cata-

lunya mostren que entorn del 75 % dels joves diuen que *saben parlar el català sense dificultats*.

3. Per al 1998, el 65 % de joves diuen que utilitzen el català el 50 % o més del temps. Aquest percentatge coincideix amb els que han contestat l'entrevista en català.⁹

4. Per al 1995, a l'àrea metropolitana de Barcelona, més del 52 % de les llars encapçalades per adults o per joves transmeten el català o les dues llengües conjuntament.

5. El percentatge de joves que actualment escolten la ràdio o veuen la televisió en les dues llengües és molt equilibrat. El percentatge de joves que llegeixen la premsa o llibres en català és aproximadament del 42 %.

6. Quant al desig d'evolució de les llengües en un termini de deu anys, predominen els que afirmen voler una situació equilibrada de les dues llengües oficials en els mitjans de comunicació, llibres, jutjats i restaurants.

7. El català segueix un procés de recuperació com a llengua de transmissió generacional en les llars encapçalades per adults i per joves, i també com a llengua d'ús en diversos àmbits de consum entre la població jove de Catalunya. Aquest procés de normalització del català es realitza sense excloure la llengua castellana.

10. BIBLIOGRAFIA¹⁰

ARAGAY, J. M.; SABATÉ, J., *Els joves i l'ús del català: dades més significatives de l'Inuscat de 1994*, Barcelona [mecanoscrit inèdit], 1997.

BASTARDES, A., *Llengua i immigració: la segona generació immigrant a la Catalunya no metropolitana*, Barcelona, La Magrana, 1985.

BOIX, E. J., *Representació social de la transmissió lingüística intergeneracional en les parelles lingüísticament mixtes de la regió metropolitana de Barcelona*, treball becat pel Departament de Cultura de la Generalitat, Beques de sociolingüística, 1992 [mecanoscrit inèdit], 1995.

BOIX, E., *Triar no és traïr: identitat i llengua en els joves de Barcelona*, Barcelona, Edicions 62, 1993.

BOIX, E.; FARRÀS, J., *Els usos, coneixements i ideologies lingüístiques dels jo-*

9. GABISE: *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999.

10. Tota aquesta documentació pot consultar-se al Centre de Documentació en Sociolingüística de la Direcció General de Política.

- ves de secundària andorrans*, informe de recerca per a l'Institut d'Estudis Andorrans de Barcelona [mecanoscrit inèdit], 1996.
- CARDÚS, S; ESTRUCH, J., *Les enquestes a la joventut de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de la Presidència, 1984.
- CAMARENA, E. [i altres], *Relació entre l'ús del català i actitud lingüística de joves monolingües i bilingües: estudi sociolingüístic realitzat a Barcelona, Caldes de Montbui i Manresa*, Barcelona [treball de curs de sociolingüística, mecanoscrit inèdit], 1992.
- COMISSIONAT PER A UNIVERSITATS I RECERCA, *Recull de dades sobre la normalització lingüística a les universitats de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Comissionat per a Universitats i Recerca, 1997.
- DEPARTAMENT DE CULTURA, *Enquesta lingüística sobre l'ús oral del català entre la població de Catalunya major de 15 anys*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística [Institut DYM, mecanoscrit inèdit], 1999.
- DEPARTAMENT DE CULTURA, *Informe de l'enquesta sobre la política lingüística de la Generalitat i sobre l'aplicació de la Llei 1/1998 de política lingüística*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística [Institut DYM, mecanoscrit inèdit], 1998.
- DEPARTAMENT DE CULTURA, *Llengua i joventut a la dècada dels noranta: Informe recull d'estudis sociolingüístics*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística [informe a cura de Joan Solé Camardons i comentari bibliogràfic de J. M. Romani], 1997.
- FARRÀS, J.; VILA F. X., *Informe Pentecosta: coneixements i usos lingüístics entre el jovent castellanoparlant bilingüitzat a Catalunya*, Barcelona, Universitat de Barcelona, Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació [mecanoscrit inèdit], 1998.
- ERILL, G.; FARRÀS, J.; MARCOS, F., *Ús del català entre els joves a Sabadell: coneixement, ús i actituds dels estudiants de secundària: Sabadell, curs 1985-86*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1992.
- GABISE, *Enquesta a la joventut de Catalunya 1998*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999.
- GABINET D'ESTUDIS SOCIALS, *Tres lingüístics dels joves catalans: primera explotació de les dades de l'Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Barcelona, Gabinet d'Estudis Socials [mecanoscrit inèdit al cds], 1993.
- GALINDO, M., «Representacions i comportaments lingüístics de monitors

- de lleure de la regió de Barcelona», a *Llengua i ús*, 15, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1999.
- GALINDO, M.; PAYÀ, M., *Aportacions a la política lingüística escolar des d'una altra perspectiva: les parelles lingüísticament mixtes i els canvis de llengua* [accésit al Premi Bernat Fenollar 1999], Departament de Cultura, 1999.
- GUZMÁN, N., *Anàlisi de les actituds envers la llengua catalana en una població juvenil barcelonina*, Barcelona [informe de la beca presentat a l'Institut de Sociolingüística Catalana], 1995.
- HUGUET, J.; SERRA, B., *El jovent opina: Llengua i ensenyament als instituts públics de Catalunya*, Barcelona, Oikos-Tau, 1993.
- INSTITUT D'ESTUDIS METROPOLITANS DE BARCELONA, *Condicions de vida dels joves de la regió metropolitana de Barcelona*, 1995, Barcelona, Diputació de Barcelona [coordinació: Lucía Baranda, informe: Antoni Salvadó], 1997.
- INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA, *Estadística de població 1996, vol. 5: Cens lingüístic. Dades comarcals i municipals*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estadística de Catalunya, 1999.
- MARTÍNEZ, R.; BERNEY, J., *Enquesta a la joventut de Catalunya 1990*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Direcció General de Joventut, 1991.
- PUJOLAR, J. *De què vas tio?*, Barcelona, Biblioteca Universal Empúries, 1997.
- REIXACH, M. (coordinador), *El coneixement del català: Anàlisi de les dades del cens lingüístic de 1991 de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística, 1997.
- SOLÉ CAMARDONS, J., *Sociolingüística per a joves: Una perspectiva catalana*, premi Xavier Romeu de monografies per a l'ensenyament, Barcelona, La Llar del Llibre, 1989.
- SUBIRATS, M. (a cura de), *Transmissió i coneixement de la llengua catalana a l'àrea metropolitana de Barcelona. Enquesta metropolitana 1986, volum 20*, Barcelona, Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona, 1991.
- UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI, AJUNTAMENT DE REUS, *La joventut a Reus 1996*, Reus, Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de Reus i Institut Municipal d'Acció Cultural Reus, 1997.
- VILA, F. X., *Transmissió dels idiomes en les parelles lingüísticament mixtes*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística, Documents de Treball 1, 1993.

LANGUAGE COMPETENCE AND USE
AMONG THE YOUNG IN CATALONIA:
DEVELOPMENT AND FUTURE
PERSPECTIVES

Joan Solé CAMARDONS

The development of the knowledge of Catalan among the young in Catalonia has advanced markedly since the 80's. The implementation of the teaching of Catalan and in Catalan, the system of immersion (1985-1992), and the subsequent process of language convergence (starting in 1992) are key factors in this development. The statistics analyzed come from the periodic studies carried out by the Generalitat (Autonomous Government of Catalonia) and from the surveys of the metropolitan area conducted by the Metropolitan Surveys Institute. The data included date from the beginning of the 80's through 1999.

The statistics show an increase in the capacity to use Catalan in the four skill areas: speech, comprehension, reading and writing. The data regard knowledge, language habits and frequency of use. The latter, for example, is indicated by the language used on the *Catalan Youth Poll 1998*: 66.1 % of the surveys were conducted in Catalan (the survey was an extended conversation consisting of 140 questions).

The increase in the knowledge of Catalan is also confirmed in the Barcelona metropolitan area: in 1995, 41 % considered it their first language (alone or together with Spanish) and 87 % of the young people knew how to speak it.

Regarding the media, from an over-

COMPETENCIA Y USO LINGÜÍSTICO
ENTRE LOS JÓVENES EN CATALUÑA.
EVOLUCIÓN Y PERSPECTIVAS
DE FUTURO

Joan SOLÉ CAMARDONS

La evolución del conocimiento del catalán entre los jóvenes de Cataluña ha avanzado de forma notable desde los años 80. La implantación de la enseñanza del catalán y en catalán, el sistema de inmersión (1985-1992) y la posterior conjunción lingüística (a partir de 1992) son factores clave en este desarrollo. Las estadísticas analizadas proceden de los estudios periódicos del Gobierno de la Generalitat y de las encuestas metropolitanas del Instituto de Estudios Metropolitanos, y recogen datos desde principios de los años 80 hasta 1999.

Las estadísticas demuestran un aumento de la capacidad de uso del catalán en las cuatro capacidades: hablar, entender, leer y escribir. Se recogen datos sobre el conocimiento, los hábitos lingüísticos y la frecuencia de uso. Ésta viene demostrada, por ejemplo, por la lengua empleada en la *Encuesta a la juventud de Cataluña 1998*: un 66,1 % de las encuestas se realizaron en catalán (se trataba de una conversación prolongada, 140 preguntas).

El aumento del conocimiento del catalán se verifica también en el área metropolitana de Barcelona: en 1995, un 41 % la consideraban como primera lengua (en solitario o junto con el castellano) y un 87 % de los jóvenes sabían hablarla.

En el conjunto de Cataluña, la len-

all Catalan perspective, the language of personal preference is for the most part Spanish in the print media (press, books), while a balance is evident in the audiovisual media. Regarding desires for future development, a majority of those surveyed are in favor of a greater presence of Catalan or of a balance between the two languages. With respect to transmission from one generation to the next, a balance between the two languages may be observed.

gua de uso personal en relación con los medios de comunicación es mayoritariamente el castellano en los medios escritos (prensa, libros) y se constata un equilibrio en los medios audiovisuales. Sobre los deseos de evolución, la mayoría se muestra a favor de una mayor presencia del catalán o de un equilibrio entre las dos lenguas. Por lo que respecta a la transmisión generacional, se aprecia un equilibrio entre ambas lenguas.